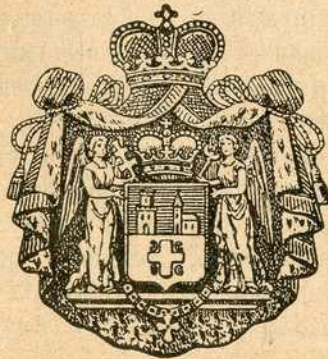


СРПСКИ СИОН

Год. X.



Број 23.

НЕДЕЉНИ ЛИСТ ЗА ЦРКВЕНО-ПРОСВЕТНЕ И АВТОНОМНЕ ПОТРЕБЕ СРПСКЕ ПРАВОСЛАВНЕ МИТРОПОЛИЈЕ КАРЛОВАЧКЕ.

СА БЛАГОСЛОВОМ СВЕТОГ СИНОДА.

ВЛАСНИК:

Њ. Светост Српски Патријарх Георгије.

УРЕДНИК:

Протопрезвитер Јован Јеремић.

У Ср. Карловцима у недељу 4. јуна 1900.

ЗВАНИЧНИ ДЕО.

Његова Светост, православни Архиепископ Карловачки, Митрополит и Патријарх српски, преузвишени господин Георгије Бранковић, благоизволео је дана 28. маја о. г. протосинђела и настојатеља манастира Хопова Георгија Марјановића произвести за архимандрита.

НЕЗВАНИЧНИ ДЕО.

Посланица Патријараха Источно-Католичке Цркве

О ПРАВОСЛАВНОЈ ВЈЕРИ.

С руског превео Ст. Русић.

(Наставак)

Вјерујемо, да је Свето Крштење, које је заповједио Господ и које се свршава у име Свете Тројице, пријекно потребно. Јер се без њега нико не може спасти, као што говори Господ: *аце кто не родитса водою и Духомъ, не можетъ внити во Царствие Божје* (Јов. III. 5). Према томе је оно потребно и дјеци, јер

су и она подложна првородноме гријеху, и без крштења не могу добити опроштење тога гријеха. И Господ, показујући на ово, рекао је без изузетка просто: *кто не родитса; то јест, послѣ доласка Христа Спаситеља, сви који хоће да уђу у Царство небесно, морају се препородити. Ако је пак дјецѣ потребно спасење, то им је потребно и крштење. А која се не препороде, и према томе не добију опроштење прародитељског гријеха, подлеже неизбјежно вјечној казни за овај гријех, и према томе се не спасавају. И тако је дјецѣ пријекно потребно крштење. Зато се дјецѣ спасавају, као што напомиње Јеванђелист Матеј, а оно, које се није крстило не спасава се. Дакле дјецѣ се неизбјежно морају крстити. И у Дјелима се говори, да су се крстили сви домаћи (XVI. 33.), дакле и дјецѣ. О томе јасно свједоче и стари Оци Цркве, нарочито Дијонисије, у књизи о Црквеној Јерархији, и Јустин у 57-ом питању вели: „дјецѣ се удостојавају блага, која се дају кроз крштење, по вјери оних, који их доносе на крштење.“ Исто тако свједочи Августин: „има предање Апостолско, да се дјецѣ спасавају крштењем.“ И на другом мјесту: „Црква даје дјецѣ ного*

других, да би ходила, срца, да би вјеровала, језик, да би исповиједала.“ — И још: „мати Црква даје и материнско срце“. — Што се тиче материје тајанства крштења: то истом не може бити никаква друга текућина, осим чисте воде. Њега свршава Свећеник; у нужди га пак може свршити и прост човјек, али само православно и који разумије важност Божанственог крштења. — Дјејства крштења јесу у кратко ова: прво, кроз њега се даје опроштење прародитељског гријеха, и свију других гријехова, које је учинио онај, који се крсти. Друго, онај, који се крсти, ослобађа се вјечне казне, којој је подложен сваки, како за природени гријех, тако и за своје смртне гријехе. Треће, крштење даје блажену бесмртност, јер, ослобађајући људе од пријашњих гријехова, чини их храмовима Божјим. Није дозвољено говорити, да крштење не разрјешава од свију пријашњих гријехова, но да они премда и остају, ипак немају више снаге. Учити тако јесте крајње безбоштво, јесте опровргавање а не исповиједање вјере. Напротив, сваки гријех, који постоји или је постојао прије крштења, уништава се и сматра се као да не постоји, или као да никада није ни постојао. Јер сви облици, под којима се слика крштење, показују његову снагу, која очишћава, и изреке Светога Писма, које се односе на крштење, дају разумјети, да се кроз њега добија савршено очишћење; — што се види и из самих назива крштења. Ако је оно крштење духом и огњем, то је јасно, да оно доноси савршено очишћење, јер дух очишћава савршено. Ако је оно свјетлост, то се њиме растерује свака тама. Ако је оно препорађање, то све старо пролази; а то старо није ништа друго, већ гријеси. Ако онај, који се крсти, свлачи са себе старог човјека, то он свлачи и гријех. Ако се он облачи у Христа, то заиста постаје безгрјешним кроз крштење, јер Бог далеко стоји од грјешника, и Апостол Павле јасно о том говори: *Икоже ко веслашаниемъ одинагъ чловѣка грѣшни быша мнози, сице и послашаниемъ Единагъ праведни кѣдѣтъ мнози* (Рим. V. 19). Ако су пак праведни, то су слободни и од гријеха, јер не може у једном и истом човјеку пребивати живот и смрт. Ако је Христос заиста умро, истинито је дакле и отпуштење гријехова кроз Светог Духа.

Отуда се види, да сва дјеца, која умру

послије крштења, без сумње добивају спасење, по сили смрти Исуса Христа. Јер, ако су она чиста од гријеха, како од опћега, зато што се очишћавају Божанственим крштењем, тако и од свог личног, јер као дјеца немају још своје воље, и зато не гријеше: то се она без сваке сумње спасавају. Крштење даје неизгладиви печат. Јер немогуће је да се наново крсти онај, који је једанпут правилно крштен, ма да би он послије тога учинио хиљаду гријехова, или шта више одрекао се саме вјере. Који се жели вратити Господу, добија изгубљено и постаје син Божји кроз тајанство покајања.

Члан 17.

Вјерујемо, да је пресвето тајанство Свете Евхаристије, које смо ми горе поставили на четврто мјесто у броју тајанстава, тајанство од Господа заповјеђено оне чоћи, које је он Себе предао за живот свијега. Јер, узевши хљеб и благословив га, дао је Својим ученицима и Апостолима, рекавши: *Прѣимите, гадите, сѣ естъ тѣло Моє*. И узевши чашу и давши хвалу, рекао је: *Пѣйте отъ нея вси: сѣ естъ кровь Моја, љже за вы изливанама, во оставленіе грѣховъ*.

Вјерујемо, да у овом свећенодјејству присуствује Господ наш Исус Христос не симболично, не образно (*τυπικῶς, εἰκονικῶς*), не прекомјерношћу благодати, као у осталим тајанствима, не једним наитијем, као што су то њеки Оци говорили за крштење, и не кроз проницање хљеба (*κατ' ἐναρτισμόν* — per incarnationem), тако, као да би Божанство Слова улазило у предложени хљеб за Евхаристију суштaствено (*ὀυστατικῶς*), као што приврженици Лутероци доста неискусно и недостојно тумаче: већ истинито и стварно, тако да се, послије освећења хљеба и вина, хљеб прелаже, преусштaствљује, претвара, преображава у само истинито тијело Господа, које се родило у Витлејему од Приснодјеве, кретило у Јордану, пострадао, сахрањено било, васкрело, узнијело се, које сједи с десне стране Бога Оца, и које ће се јавити на облацима небесним; а вино се претвара и преусштaствљује у саму истиниту крв Господа, која се је, у вријеме Његова страдања на крсту, излила за живот свијета. Још вјерујемо, да, послије освећења хљеба и вина, не остаје више сам хљеб и

WWW.UNILIB.RS
УНИВЕРЗИТЕТСКА
БИБЛИОТЕКА

вино, већ само тијело и крв Господња, под видом и обликом хљеба и вина. Још вјерујемо, да се ово пречисто тијело и крв Господња раздаје и да улази у уста и утробе причесника, како благочастивих тако и безбожних. Само благочастивима и онима, који достојно примају, даје опроштење гријехова и живот вјечни, а безбожнима и онима, који недостојно примају, спрема осуду и вјечне муке.

Још вјерујемо, да је тијело и крв Господа, мада се раздјељује и раздробљава, али ово бива у тајанству причести само са облицима хљеба и вина, у којима се оно може видјети и опипати, а само по себи савршено цијело и нераздјељиво. Зато и говори Васељенска Црква: „Раздробљаетса и раздѣлѣетса раздѣломый и никогдаже иждиваемый, но причащающийся (разумије се достојно) вскащѣай.“*

Још вјерујемо, да се у свакој чести, до најмање честице, преложенога хљеба и вина, налази не њека одијељена чест тијела и крви Господње, већ тијело Христово увијек цијело и у свима честима једно, и да Господ Христос присуствује по суштеству. Своме, то јест с душом и Божанством, или савршени Бог и савршени човјек. Зато премда у једно и исто вријеме бива много свећенодјејстава на васељени, то ипак нема много тијела Христових, већ један те исти Христос присуствује истинито и стварно, једно је тијело и једна крв Његова у свима појединим Црквама вјерних. И ово није зато, као да тијело Господа, које се налази на небесима, силази на жртвенике, већ зато, што хљеб предложења, који се засебно приправља у свима Црквама, и који се послѣ освећења претвара и пресуштављује, постаје једно те исто са тијелом, које је на небесима. Јер увијек је у Господа једно тијело, а не многа на многим мјестима. Баш зато је ово тајанство, по опћем мишљењу, најчудесније, које се постизава само вјером а не умовањима човјечије мудрости, чију сујету и безумно љубопитство, у погледу Божанствених предмета, одбацује ова света и од горе одређена за нас жртва.

Још вјерујемо, да треба томе тијелу и крви

* Дроби се и дијели оно, што се може раздробити, но не може раздијелити, што се увијек једе и никада не потроши, него освећује причеснике.

Господњој, у тајанству Евхаристије, исказивати особиту част и Богољепно поштовање; јер какво смо ми поштовање дужни исказивати Самом Господу нашем Исусу Христу, такво смо пак и тијелу и крви Господњој.

Још вјерујемо, да је ово истинита жртва, која умилостивљава, која се приноси за све благочастиве живе и мртве, и као што је речено у молитвама овог тајанства, које су предали Цркви Апостоли, по заповиједи Господњој, „за спасење свију.“

Још вјерујемо, да је ова жртва, како до употребе, одма послѣ освећења, тако и послѣ употребе, кад се чува у свећеним сасудима за причешћивање оних, који су на умору, истинито тијело Господа, нимало не различно од Његовог тијела, тако да и до употребе послѣ освећења, и у самој употреби, и послѣ ње, увијек остаје истинитим тијелом Господњим. Још вјерујемо, да се под ријечју *пресуштаствљење* (претварање) не објашњава начин, на који се хљеб и вино претвара у тијело и крв Господњу; јер то не може нико докучити, осим самога Бога, и усиљавања оних, који желе то постићи, могу бити послѣдица само безумља и безбожности: већ се показује само то, да се хљеб и вино послѣ освећења прелаже у тијело и крв Господњу не образно, не симболично, не прекомјерношћу, благодати, не саопћењем или наитијем саме Божанствености Једнороднога, и не прелаже се никаква случајна припадљивост хљеба и вина у случајну припадљивост тијела и крви Христове, њеком измјеном или мијешањем, већ као што је горе речено, истинито, стварно и битно, хљеб постаје само истинито тијело Господње, а вино сама крв Господња.

Још вјерујемо, да ово тајанство Свете Евхаристије не свршава свако, већ само благочастиви Јереј, који је добио Свећење од благочастивог и законитог Епископа, као што учи источна Црква. Ово је скраћено учење Васељенске Цркве о тајанству Евхаристије, ово је истинито исповиједање и исконско предање, које они, који се желе спасти, и који одбацују нова и гадна и лажна мудровања јеретика, ни на који начин не смију измјењивати; напротив, дужни су да чувају у цјелини и неповријеђености ово законито предање. Оне пак, који ово кваре, Саборна Црква Христова одлучује и проклиње.

Члан 18.

Вјерујемо, да су душе умрлих блажене или да се муче, према дјелима својима. Раставивши се са тијелима, оне одма прелазе или к радости, или к тузи и жалости; у осталом, оне не осјећају ни савршеног блаженства, ни савршеног мучења; јер ће савршено блаженство, или савршено мучење, добити свако после опћега васкрсења, кад се душа сједини са тијелом, у ком је живила морално или порочно. Душе оних људи, који су пали у смртне гријехе, и који при смрти нијесу пали у очајање, већ се још прије растанка са овим животом покајали, само нијесу доспјели да принесу никакве плодове покајања (какви су: молитве, сузе, метанисања при молитвеним бденијама, скрушења, утјеха биједних и израз у поступцима љубави према Богу и ближњима, (што све Католичка Црква од свог почетка признаје за Богоугодно и потребно), — душе таквих људи силазе у ад, и трпе за учињене гријехе казну, не лишавајући се у осталом наде, да ће им се олакшати. Олакшање пак добијају, ради бесконачне благодати, кроз молитве свећеника и милостиње, које се дијеле за мртве; а особито силом бескрвне Жртве, коју приноси засебно свећенослужитељ за сроднике свакога хришћанина, уопће пак за све приноси, сваки дан, Католичка и Апостолска Црква.

Њекоја питања и одговори на њих.

Питање 1. Да ли су сви хришћани уопће дужни читати Свето Писмо?

Одговор. Ми знамо, да је цијело Писмо Богом надахнуто и корисно, и толико потребно, да без њега није никако могуће бити благочастив; ипак нијесу сви способни да га читају, већ само они, који знају, како треба Писмо испитивати, изучавати и правилно разумијевати. На тај се начин дозвољава свакоме благочастивоме да слуша Писмо, да би срцем вјеровао у правду, а устима исповиједао на спасење, али се не дозвољава свакоме да чита без руководства некоје дијелове Писма, особито старог завјета. Дозволити неискуснима читање Светога Писма без бирања значи то исто, што, и дати дјецџ да употребљавају тврду храну.

Питање 2. Да ли сви хришћани који читају разумију Писмо?

Одговор. Кад би свима хришћанима, који читају, разумљиво било Свето Писмо, то не би Господ заповједио да га испитују они, који желе задобити спасење. Свети би Павле узалуд рекао, да је дар учења дан Цркви од Бога; не би ни Петар казао, да у посланицама Павловим има нешто, што се не може лако разумјети. И тако, у колико је јасно, да се у Писму садржи дубљина и висина мисли, то се према томе изискују људи искусни и Богом просвијетљени за испитивање истога, за истинито разумијевање, за познање правилнога сагласнога са цијелим Писмом и Творцем његовим Светим Духом. И премда је свима препорођенима познато учење вјере о Творцу, о ваплоћењу Сина Божијег, о Његовим страдањима, о васкрсењу и вазнесењу на небо, о препорођењу и суду, за које су учење многи радо и смрт претрпили: ипак није нужно, или боље, није могуће да сви постигну оно, што Дух Свети открива само савршенима у мудрости и светости. (Свршиће се)

Одношај религије према моралу, науци и уметности.

(Наставак)

2., Одношај религије према науци.

У погледу питања о одношају између религије и науке или вере и знања имаде два противна погрешна гледишта. Једни кажу, да су вера и знање две противности, два појма, који не могу стајати једно поред другог, који искључују једно друго. Други напротив веру истоветују са знањем, или веле, да је она бар један облик знања, обично нижи од филозофије или научног знања. Првог гледишта држе се екстремни непријатељи религије, као н. пр. материјалисте, који кажу, да вера стоји према знању као сујеверје према науци, а држе се њега и људи религијозни: мистици, који уче, да религија има посла само са срцем и чувствима, а разум да ту нема никаква посла. Другога гледишта, т. ј. да је религија и наука једно исто, држе се све присталице једностраног интелектуализма. Још у старо доба држали се тог гледишта јеретици гностици, који су знање (γνῶσις) сматрали за једини важан елемент у религији. У новије доба је то гледиште особито јасно спроведено у Хегловој „Филозофији религије“, где је ре-

лигији дато средње место између филозофије и уметности, јер, каже, религија је неразвијена форма знања, које стоји тек на степену представа. Отуда су Штраус и Фајербах извели закључак, да ће временом филозофија заменити религију.

Против теорија, које кидају свезу између религије и науке, које деле веру од знања као два противна појма, говоре сама факта. Вера и знање су по суштини својој неразделиви другови. Не може се замислити, да човек, који верује, не би мислио о предмету своје вере и да не би знао, у што верује или о чему мисли. Исто тако с друге стране није могуће мислити, да научењак или филозоф, кад истражује нешто, не би веровао, да ће пронаћи што тражи или да не верује бар у свој разум. Отуда се види, да безусловна противност између вере и знања постоји само у ображењу, а никако не фактички. Затим, пошто се вера јавља не само као психолошки факт, т. ј. унутарње убеђење, већ и као опредељено вероучење, она не може бити сасвим без филозофског елемента, исто као што се филозофске и научне теорије никад не могу сасвим ослободити од претпоставака, које се примају на веру. У свима религијама, чак и онима на најнижем степену развијка има увек, ма и најмањег, трага филозофског умовања. Испрва је то скривено под обликом образаца или симбола, који крију у себи идеју. Фантазија из које се рађа символика, по речима једног испитивача старих митологија (Welker,) јесте „прамајка мисли“. Но није само фантазија, што храни религију, јер се ова и у даљем развиту свом базира и подупире и на закључцима разума (per discursum rationis.)

При том се неизбежно јавља тежња религијозне мисли, да своје веровање доведе у неки логични ред, у унутарњу систему — јавља се дакле филозофски елемент. Но то још није крај. Што је религија узвишенија, тим више она буди љубав према знању; она је мати науке, а у првом реду богословске науке. Религија, која је на вишем степену развијка, безусловно рађа целу област религијозних или богословских наука, које имају делом филозофски, делом историјски карактер. Тако дакле онда религија прелази из живота у школу и ступа у тесну везу с науком уопће. Већ тај факт, што постоје богословске науке, а тако

и тај, што сваки историк филозофије мора имати посла с филозофијом брамина и будиста, с филозофијом кабалистичном, с филозофијом отаца цркве и схоластика и што с друге стране није било ниједне филозофске системе, која не би имала у себи религијозних елемената — доказује, да је безусловна противност између вере и знања измишљотина, која не одговара истини: Чак и они, који из принципа одбацују веру и непријатељују с њом, као н. пр. материјалисте, имају у науци својој таквих претпоставака о материји, о атомима и др. које се могу примати једино на веру.

Не могу се одобрити ни мистички погледи на одношај религије према знању, по којима је религијозно чувство тим чистије, што је више одељено, од додира са умом, са филозофијом, уопће са мишљењем. Религијозно чувство, као и свако у опће чувство мора се руководити разумом и здравим мишљењем. Без тога оно лако може прећи у лажну сентименталност или у болесни мистицизам. Зато и св. Писмо истиче знање као неопходни фактор у религији. „Ово је живот вечни, да знају тебе једног истинитог Бога и кога си послао — Исуса Христа“ (Јов. 17. 3). Оно показује на разум, као на неопходни услов за „познање светог.“ „Почетак премудрости је страх Господњи и познање светиње — разум“ „разумевање закона јесте знак добре мисли (Приче 9. 10.) и назива „сујетнима“ оне људе (језичнике), у којих није било знања о Богу, који из видљивих савршенстава нису могли познати Бога и који нису по створеним делима познали Творца (Прем. 13. 1). Лажни појам језичника о Богу апостол Павле приписује њима у кривицу зато, што нису познали оно, што је могуће знати о Богу (τὸ γνωστὸν τοῦ Θεοῦ Рим. 1. 19.) Саму веру апостол Павле дефинира као „начин познања“: „вером разумевамо (πίστεϊ νοοῦμεν,) да је свет речју Божјом свршен“ (Јевр. 11. 3). Апостоли су добили као прву заповед од Спаситеља, да уче приповећу својом: „идите, научите све народе, крстећи их у име Оца и Сина и св. Духа, учећи их, да чувају све, што сам вам заповедао (Мат. 28. 19—20).“ Колико је важно у религији учење, показује нам и то, што је сам божанствени Оснивач хришћанске религије називао Себе Учитељем: „Ви ме зовете Учитељем и Господем и добро говорите,

јер је сам тај“ (Јов. 13. 13, Мат. 23. 8). Стари оци и учитељи црквени придавали су важно значење чак језичничкој филозофији у одношају према религији. По речима Климента Александријског „филозофија је била дело божанског промисла.... она је потребна била Грцима ради руководства у правди... спрема је Јелине за Христа, јер је скривала у себи истину, ма и тамно, ма и не сву, већ од чести“ (Stromata C. 1.) Св. Василије Велики говори: у филозофском учењу била је сенка откривених истина, исказаних у св. Писму, одблесак светлости Христове истине, као што се сунце огледа у води („Настава младацима“). Св. Григорије Богослов пише: „држим, да ће сваки, ко има разума, признати, да је ученост благо, ма да се ње многи Хришћани гнушају по свом неразумеванју, мислећи да је она опасна и да удаљава од Бога.“ Уопће се само код старијих хришћанских писаца јавља безусловно одрицање филозофије у вери (Тертулијаново: — „credo quia absurdum“), а већина бољих представника црквене књижевности како на истоку, тако и на западу, увек се држала Анзелмове изреке: credo, ut intelligam, па и сам Тертулијан у својим богословским списима није се освртао на своју изреку: credo, quia absurdum, већ је умствовао и филозофисао у предметима верским.

Што се тиче одношаја религије према разним посебним наукама, разуме се, да тај одношај није према свим наукама једнак. Науке моралног садржаја имају много више веза с религијом него оне, које се баве испитивањем природних предмета, које разум човечји помоћу опита и посматрања може сам испитати и познати. Исто тако и науке које се баве појавама из сфере човечјег живота, имају много више додира с религијом него оне, које истражују апстрактне одношаје предмета (н. пр. математичне). Филозофија има највише додира с религијом — она је рођена сестра религији, само површност у филозофији, по Бакону, довађа до неверја а дубље изучавање утврђује веру. Кад филозофија истражује опће принципе познања (гносеологија) и бића (онтологија), у кслико се они пројављују у човечјој мисли и животу света; особито кад филозофија истражује законе и форме нашег мишљења (логику) — ум човечји може мање

више радити слободно и ту се још не види тако јасно велика веза између филозофије и религије. Но кад филозофија иде све више и више од обичног искуства и живота она долази баш до највише религијозне истине — до питања о Врховном Суштаству (Богу) и тада ступа у област религије. Ако је истина, да је филозофија добила свој почетак од религије, то је не мања истина и то, да религија црпе снагу из филозофије и науке уопће. Филозофски ум, кад истражује природу највишег Ума, крајњу сврху бића, природу човечјег јуха; кад тражи више моралну задаћу у животу, мора прибећи божанственом уму, т. ј. религији. И тако се религија и филозофија највише додирују у метафизици, психологији и етици. Одношај између религије и филозофије можемо дакле изразити овде формулом: оне не само да не искључују једна другу, већ се на против налазе у тесној вези једна с другом узајамно се допуњујући и помажући.

На крају морамо рећи, ма да је како мала веза између једне и друге науке с религијом, у сваком случају ни једна наука не може бити протулегијозна. И ако не може свака наука примењивати и за се употребити неко религијозно учење, то се бар ниједна од њих не може без уштрба по своје достојанство и по своје више интересе одрећи, да не усвоји онај чисти морални дух, који истиче из високе религијозне тежње за апсолутном истином, за славом Божјом и за заједничким добром. Религија је основ свега нашег вишег знања; од ње оно излази и у њој се завршује. Чим се више удубљава ум човечји у познавање Бога, тим дубље улази у познање света и човека.

(Наставиће се.)

Девета Божја заповијед.

(О оговарању.)

Не свједочи лажно на ближњег свога.

Љубазна браћо! Свемогући Творац наш, у деветој заповиједи својој, забрањује нам, да лажно свједочимо и да лажно говоримо о ближњему своме. Па ипак, на врло много начина и најчешће гријешу човјек против узвишене ове заповиједи Створитеља свога. Стога ћу вам, браћо, говорити данас о најобичнијем начину, којим се најчешће гази ова света заповијед Божја; којим човјек најчешће гријешу

против ближњег свога. Данас ћу вам говорити о оговарању.

Браћо! Оговарање је велики и ужасни гријех; то је врло жалосна и кукавна навика; то је куга, која се страшно брзо шири; из које, као из каквог отровног извора, извиру свакојака и безбројна зла. То нам доказује само св. писмо, то нам доказује и сами разум наш.

Браћо! Говорити зло о неком, који нас не чује, који није уза нас, кад не имамо зато никаква правог узрока, него само прну и грјешну намјеру, да га понизимо, да му име и глас окаљамо и убијемо, ето, то је прави појам оговарања. Оговарање је потајно и неправедно вријећање и понижавање имена и части ближњег свога, који није уза нас, који се стога не може ни бранити.

Од свих гријехова оговарање је најчешћи и најобичнији гријех. То је најчешћи гријех због овог првог узрока: што је наша природа опака и покварена. Св. Тертулијан казао је: Поквареност људска тако је велика, да човјек лакше вјерује лажном и измишљеном злу, него истинитом добру; и да са највећим уживањем лаже онда, кад измишља најжешћа оцрњивања на ближњег свога. Те ријечи Тертулијанове вриједу за сва времена (Тертул. ad nationes lib. 1). Право је казао блажени Августин: чим смо немарнији, да свој живот поправимо, тим више настојимо, да живот других упознамо. Знатижељан је човјек, да туђи живот упозна, немаран, да поправи свој (Св. Авг. confess. lib. 10. c. т).

Одговарање је од свију гријехова најобичнији и најчешћи гријех због овог другог узрока: што има безброј начина, којима се тај гријех почиња. Кад човјек, хотимично и злобно пришива и приписује ближњему свому неку погрјешку и ману, ко је он не има, то је најгоре и најцрње оговарање. То је клеветање; то је злобно убијање части ближњег свога. Узмимо, да ближњи наш и има неку погрјешку и ману, ал ако ју повећавамо, ако много више зла кажемо, него што га за иста има; ако је мана ближњег трун а ми од њега правимо брвно и то један начин гадног оцрњивања.

Рецимо, ви не измишљавате, не повећавате мане ближњег свога, него само откривате и разглашujete баш истините погрјешке и мане, посебне и обитељске тајне ближњег свога;

мјесто, да све то покријете плаштом љубави, ви са злобном насладом то откривате и разглашujete; и то је један начин гадног оговарања.

Врло много има врста оговарања.

Ви на примјер на зло тумачите добра дјела ближњег свога, престављајућ их сасвим другачије него што заслужују. Један је на примјер, побожан, али ви кажете, да се претвара; други даје милостињу, а ви кажете, да то чини зато, што је закинуо од других; и то је једна врста гадног оговарања. Тако су завидели, тако су клеветали фарисеји божанског Снаситеља нашег, кад је сијао добротина међу људима, кад је изгонио бјесове из тијела посједнутих.

У име Велзевула, кнеза бјесовског изгони бјесове, викаху они. Они се нијесу бојали у Суботу из бунара извадити свог осла или вола, ал на тај дан лијечити сина Аврамова, ослободити га духа нечистог, то је у њиховим очима био страхан гријех. Много, врло много има врсти оговарања. Порицање, омаловажавање туђе вриједности, лукаво и злобно зајављивање праве истине, они лукави погледи, који говоре без ријечи, који више кажу него саме ријечи, они лажни уздисаји, оно лажно и притворно сажалијевање, оне притворне кретње, о да гадна оговарања! О како је отрован језик клеветника — оговарала, који клевете а неће, да га таквим држе; он почимље најприје с хвалом а завршује најцрњом клеветом. Није ли исто тако страхан, као и језик лавице, која најприје лиже, а одмах затим трга кожу и сиса крв јадног пилијена свога. Тај чини као несретник, који би се хтјео приказати, да лијечи и блажи рану, а лијева у њу отров, који ју још више растрива. Одмакнџша словеса их паче ела и та сѣтх стрѣли. Пс. LIV. Да браћо! много, врло много има врста оговарања. Ко би исказати могао, докле оговарање и клевета стиже! Колике ли су посљедице тог гадног гријеха! Па браћо, јесу ли мањи оцрњивачи и клеветници они, који оговарање, лаж и клевету слушају, којима се она допада, који ју одобравају. Нијесу ли гори од оних, који лажним долагивањем својим раздвајају пријатеља од пријатеља, који распирују неслућену мржњу, смртно и вјечито непријатељство. Да није оних, који оговарање и клевету слушају, зар би било оцрњивача и клеветника?

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNLIB.RS

Ком би се могли повјерити?

Тако су исто клеветници и лажови они, који са улагивањем, ласкањем и притворном хвалом ласкају ближњему своме. О змијински роде! О најкукавнији изроде рода људског!!

Па браћо, да вам кажем сад, какав је гријех оговарање и клеветање. Од најнезнатнијег па и у шали оговарања, до најцрње клевете, то је увијек смртни гријех. Има разних врсти змија. Све нијесу једнако отровне, али ниједна није сасвим нешкодљива (Segneri). Тако је исто и са оговарањем, ма које врсти оно било. Оговарање је смртни гријех, то каже св. Писмо на стотину разних мјеста: Клеветник заслужује смрт. **Икв такозда твораџин до-стойни смрти сѣтз** (Рим. Гл. I. 32). клеветник је мрзак у очима Божјима. (Ibid) Клеветник је једнак лакомцу, прељубочинцу, разбојнику, крадљивцу, отимачу туђег добра, и као таков не наслеђује царства Божијег. (Коринћ. гл. VI.) Браћо, оговарање и клеветање је смртни гријех. То нам каже и сами разум наш. Поштен човјек цијени своје име и глас; па му ви, то драгоцијено добро одузимњете без суда и пресуде, без узрока хотимично, злобно. То је браћо смртни гријех проти љубави према ближњему, против правде, проти саме савјести своје, проти Бога, који забрањује лаж и клевету.

О страхан је гријех оговарање, оцрњивање, клеветање. Измисличељ, лажних новаца, писац без савјести, који заводи мишљење, који изврће истину, који назива добрим оно што је зло, а злим оно што је добро, није ли црни клеветник? Па нека тако јадник и опозове своје ријечи од лажју проузрокованог утиска, остаје нешто; често врло много, као што се на чврсто свезану уду познаје траг везан кад се он прекине ил раскида.

Слушати оговарање, одобравати га, охрабривати на њ, увијек је смртни гријех; јер који то чини тај је сукривац клеветника и оцрњивача; јер као што смо већ казали, да није оних, који слушају клевету и лаж не би било ни клеветника; као што неби било ни хајдука, да није оних, који их сакривају. Један црквени учитељ рекао је: тешко ми је расудити јели кривљи онај, који клевете или онај који клеветника слуша. (Bernad de confiderat Lib. 2.) Браћо! Сваки од вас који би чуо клеветање, оговарање, ма какве врсти оно било, треба, да поступа као праведни Јов:

Сотрохз чиншвннѣм неправеднѣм, ѿ среды же збѣвѣх ихз гравленіе изахз. (Јов XXIX. 17.) Као псалмопијевац: **ѿклеветајуџаго тај искре-ниѣго своего, сего изгонахз.** (Пс. 100). Сажаљевао сам оног, који би по наглости својој падао отворено у гњев, ал кад бих слушао кога, који би потајно измишљавао отров своје злоће, осјећао сам се као изван себе, и сматран сам, да ми је дужност таковог прогонити. Тако каже пророк цар Давид. Долагивање дошаптавање, које има црну и злобну намјеру, да завади да раздвоји, да заледи међусобне осјећаје љубави и поштовања, то је увијек смртни гријех. Таки људи, који угасују љубав, који распирују мржњу, међу сусјелима, међу пријатељима, међу рођацима, међу народом, таки су људи проклетници вели св. писмо. Таки су заслужили смрт. Браћо има ли драгоцјенијег блага од пријатеља, који је достојан тога имена, без кога нико не може живити? (Св. Тома Акв. 2. 2. qu. 74. art. 2). И то добро, клетник-долагивало и трчилажа, одузимње вам најгаднијим средствима. Таки су гори од обичних клеветника. И ласкање је гријех, а кад-кад врло тежак гријех, за оног који ласка, као и за оног, који ласкање прима, јер ласкање је ријетко кад без лажи. Ласкање је врло тежак гријех, кад хвали и кад одобрава какву ману; кад има какву црну намјеру: **Се дци моѣ волшаѣ Мерювз, сію теѣѣ дамз в'женѣ, токмиѣ вѣди ми в'сына силы, и поворѣи врани Гѣни** (I цар. XVIII. 17). Тако је говорио Саул Давиду, а у исто вријеме смишљао, да га погуби.

Оучитељу, вѣми, **акв истиненз еси, и пѣти Бѣію констиннѣ оучиши, нерадиши ни ѿкомже: не зриши во на лице челоѣкѣмѣ.** (Мат. XXII. 16.) Тако ласкавим ријечима говорили су фарисеји Христу са црном и грјешном намером, да га кашње издаду и погубе. Ласкање је особито тежак гријех, кад когод, код самртничке постеље тјешпи болнога, успављујући га лажном надом, да није још вријеме, да прими причешће, пријатеље, родитеље, и да се у тој скрајњој погибељи измири са Богом и свијетом. Достасмо казали и доказали, да је оговарање најчешћи и најобичнији гријех; ал баш је због тога врло тежак. Не оговарајте дакле. Не будите брзоплета и лакопона језика, ни радозналих ушију. Браћо, не гријешите ни оговарањем, ни ласкањем, ни

WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

клеветањем, нити иједном врсти тог гадног гријеха. Једна је искра довољна, да разбукти страшни пожар. Баците камен у тиху воду, видићете како се све више и више разилазе колути и узбуркају читаву воду. Ману ближњег вашег, била она лажна или истинита, казаћете вашем пријатељу, ваш пријатељ другом пријатељу, од пријатеља до пријатеља, од уста до уста, од ува до ува, круг се све више шири и ко зна гдје ће се зауставити. Не оговарајте. Та је ватра одвећ жива, не расприрујте ју. Та је вода доста мирна, не буркајте ју. Немилосрдно прогоните, као најгоре непријатеље друштвеног реда, као и ваше најцрње душмане, — лажове, оговарале, клететнике и ласкавце, који маме у гријех, као Сирене на бродолом. Та је прича позната. Улике бродећи по мору кроз најопаснија мјеста пуна клисура, откуд су се чули примамљиви гласови жена, које намамљиваху неразумне бродаре у пронаст, он је метнуо у уши себи и својим друговима воска и памука у уши, да их ти примамљиви гласови не заведу. Не оговарајте, не оцрњујте не клеветајте, не слушајте такове. То је куга, чувајте се је. Имајте сажаљења према онима, који рђаво говоре о вама. Такви више товаре на душу себи него вама. Оче! Оче! повикало је ђаче манастирско, неко је запалио житнице манастирске, све наше плодине горе, како ћемо живити без хране? Каква нас је несрећа задесила! Ал кажи, каква је тек несрећа задесила оног несретника, који је тај злочин починио, одговори добри отац! На којој је страни већа несрећа? Да л' на страни оног, који губи времено добро ил онај који губи вјечно и најдрагоценије благо, душу своју. Одговорите, браћо, ви на то. Надам се, да ће ваш одговор бити праведан, да ће вам остати увијек на уму, као плод ове поуке. Амин.

По француском Јово Узелац парох.

Тумачење речи и назива,

који се у црквеном језику употребљавају.

По Михајловском „Словару“ и другим изворима ради

Ст. С. Илић.

(Наставак).

Т.

Тезоименіе, тезоименитство — ишто, једнако име. Долази од речи тез — једно, исто и има — име.

Теплота — је загрејана вода, што се за време св. литургије пре причешћивања улева у потир и саједињава са св. крвљу Христовом. Вода се улева у пречисту крв Христову за спомен, да је из прободеног ребра Спаситељовог истекла крв и вода; топла вода пак улева се с тога, да би тајанствена крв била топла, пошто је и крв ускоро заклане животиње топла. Пре него што свештеник улије топлоту у св. потир, он ју руком благослови и говори: **Благословенна теплота Свѣтѣхъ Твоихъ**. Из ових речи сазнајемо, да је та топла вода символ друге, невидљиве топлоте, коју имају свештеници. А у чему се управо састоји та невидљива топлота, објашњава нам за тим ђакон или свештеник, када улевајући топлоту у потир говори — да је то **теплота вѣкры, исполнь Дѣха свѣтаго**, — што значи, да је топла, жива вера с којом смо дужни примати живо и животворно Тело и Крв Исуса Христа, благодатни дар светога Духа, који се под видом топлоте излева у свету чашу, да се тако заједно са светим дарима излије и на верне, који се причешћују ове свете тајне.

Трапеза — *трапѣза*, што за обедовање, обед. Ова се реч врло често употребљава у првом смислу, и у том смислу служи за назив св. престола, на који **Царь царствѣющихъ и Господь Господствѣющихъ приходитъ заклатиса и датиса възснѣды вѣкрнымъ**. По некада се и сами св. дари — Тело и Крв Христова — називају трапезом, као н. пр. у деветом ирмосу канона великога четвртка, у којем се поје: „**Странствіа владычна и безсмертна трапези, вѣкрніи прїидите насладимса.**“ — У другом смислу употребљава се реч трапеза у манастирима, где се трапезом назива општи, за сву браћу скупа приређени обед односно вечера.

Требникъ или потребникъ. — Ова реч долази од именице *требѣ* т. ј. *потреба*, *потреба*. Будући да је човеку Хришћанину, у разним приликама живота, врло често потребна благодатна небесна помоћ и благослов Божји, свети оци су, за сваку потребу човека Хришћанина богомудро саставили молитву или читав чин (посљедовање.) Зборник тих молитава и посљедовања сачињава црквену књигу, која се назива *требником*. Садржина требника је разноврсна, као што су разноврсне духовне и телесне потребе наше. У њему ћемо наћи

молитве за жену породиљу; за давање имена новорођеном детету; за породиљу после четрдесетодневног очишћења; за дете које пчиње књигу учити; опросну молитву после смрти; молитве — при оснивању дома, при копању студенца, над усевом, над гумном; молитве — при сеоби у други дом, зарад очишћења оскврњеног сасуда, студенца; молитва над болесним, бесним и т. д. Осим тога у требнику су изложени обреди светих тајана: крштења, миропомазања, покајања, брака и јелеосвећења; опело над свештеницима, монасима, световњацима и децом; чин пострижења у монаштво и примање схиме; чинов освећења воде, Педесетнице и освећења храмова. Осим тога Требнику се придодаје извод из номоканона и календар.

У нашој цркви има два требника: *велики* и *мали*. Међу њима нема никакве битне разлике, већ само у броју молитава и посљедовања, јер док је велики требник зборник *свију*, у састав требника спадајућих молитава и посљедовања, дотле је мали, *извод* из овога, у којему се налазе најглавније молитве и посљедовања. Мали требник је изведен ради тога, да би га свештеници могли лакше уза се носити и да би га свака црква могла набавити, пошто је велики требник скупа књига. У храмовима нашим, у којима нема великог требника, недостатке малог требника попуњује т. з. *дополнителни требник*, који је изведен трудом протојереја Василија Николајевића пароха иришког, и у којему се садрже молитве и посљедовања, извађена из великог требника, а којих у маломе требнику нема.

Трџкири и дикири — су свештени сасуди — свећњаци — што се при архијерејском богослужењу употребљавају. Три свеће које горе на трикирима представљају нам св. Тројицу, а две свеће на дикирима престављају нам две природе у Исусу Христу.

Трипјеснец — је канон, који се не састоји из девет песама, већ само из три у славу пресвете Тројице. У сваком трипјеснецу увек мора бити 8. и 9. песма, а од првих седам песама, може бити ма која. Тако се у велики пост понедеоником на јутрењи поје трипјеснец, који се састоји из 1. 8. и 9. песме; вторником — 2. 8. 9; — средом — 3. 8. и 9; четвртком — 4. 8. и 9; петком — 5. 8. и 9; а суботом се поју **четворпјеснеци**, који се састоје из 6. 7. 8 и 9. песме

Канон који се састоји само из две песме назива се **двопјеснец**; двојепјеснеци се поју само првих дана страсне седмице.

(Наставиће се.)

ЛИСТАК.

Белешке из црквено-школског и просветног живота.

У Митрополији Карловачкој.

(На дан Сошествија св. Духа) Његова Светост, преузвишени господин патријарх *Георгије Бранковић*, богослужио је први дан празника Сошествија св. Духа св. литургију у саборној цркви Карловачкој уз велику асистенцију. — Други дан празника служена је св. литургија под началством архимандрита Крушедолског впречас. г. *Анатолија Јанковића*.

(Радња архијидјецезалних епархијских власти)
II. Конзисторија, у седици својој од 28. марта (10. априла) о. г., под председништвом Његове Светости, преузвишенога господина патријарха *Георгија Бранковића*, решила је, осим осталих, и ове предмете: — Узет је на знање извештај надлежног протопрезвитера, да је по налогу ове Конзисторије суспендовао пароха *Ј. Д.*, у *Д.*, те тамошњу пароху предао у привремену администрацију јеромонаху о. *Д. Ј.* — Узет је на знање извештај о суспензији пароха *Д. П.* у *Г.* и предаји тамошње епархије у администрацију јеромонаху о. *А. П.* — Жалба парохског звања у селу *Кр.*, којом се исто жали, да кр. котарска област неће да енергично поступа против конкубината, које је исто парохско звање пријавило, уступљена је кр. жупанијској области с молбом, да уста област против конкубината издане одредбе подручним котарским областима ради строжијег вршења понови. — Пошто је овој Конзисторији пријављено да неки свештеници занемарују редовно плаћање државног пореза на парохиске сесије, једино кривцом кр. порезних уреда, јер су ови истеривање државних тражбина у своје време егзекутивним путем пропустили предузети, премда им је то наредбом кр. финансијалног равнатељства од 17 октобра 1898 бр: 41374 наложено, умољено је исто равнатељство, да ову своју наредбу ради строжијег вршења подручним кр. порозним уредима поново у памет привести даде, како односне дуговине не би у будуће до толиких износа расле и на терет парохиских сесија падале. — Молба јеромонаха о. *Германа Милошевића*, којом моли епар-

хијску Конвисторију у Темишвару за премештај у тамошњу епархију и причисљене једном од тамо подручних манастира, спроведена је истој Конвисторији на решење. — Поводом поднесених тужаба против суспендованог пароха у Л. јереја Ј. Л. одређена је против истога дисциплинарна истрага. — Узето је на знање изјасњене јеромонаха о. И. Ст. администратора парохије у Г. Т. на против њега учињену пријаву председника тамошње црквене општине. — Молба црквене општине у Босуту, да се од своје матице у Рачи у засебну парохију оделити и засебног пароха имати може, издата је надлежном протопрезвитеру, са позивом, да у том предмету заинтересоване странке преслуша и све услове испита, под којима би се у Босуту самостална парохија основати могла и да ли би Рача, у случају оцепљена, свога пароха засебно из својих срестава или уз припомоћ из јерархијског фонда издржавати могла. — Осим тога решене су многи дисциплинарни и бракоразводни предмети.

(У Богословији) нашој држе се испити и биће завршени дана 9 јуна о. г. Дана 13 јуна школска година завршиће се благодарственом молитвом Богу, после које ће се слушаоцима уручити сведоцбе о успеху.

(Са Карловачке Гимназије) У прошли петак одржан је у Карловачкој Гимназији са свих осам разреда испит из веронауке, под председништвом протопрезвитера Карловачкога *Јована Јермића* као Конвисторијалнога повереника.

У Босни и Херцеговини.

(Протојереј Станко Жупански). Његово Високопреосвештенство А. Е. и Митрополит Дабро-Босански господин *Николај Мандић* произвео је, у Рељевском храму св. Оца Николаја, 9 маја о. г. јереја и професора богословског училишта у Рељеву Станка Жупанског за протојереја, по претходној за то саизволи високопреосвештенога господина епископа темишварскога *Никанора Поповића* као надлежнога новопроизведеном протојереју епископа.

(У Богословији Рељевској) отпочеће закључни овогодишњи испити 7 (20) јуна о. г. Благодарење одржаће се 15 (28) јуна, када ће бити и завршетак школске године и ученицима се сведоцбе раздати.

Разне белешке.

(Београђани у Карловци) На други дан Духовског празника, дођоше у Карловце, засебном лађом „Цар Никола II,“ 350 Београђана, чланова Београдске Грађанске Касине, из најугледнијих кругова Београдских. Присуствоваше св. литургији, ужива-

јући у красном појању нашега гимназијског хора, комбинованог са Карловачким црквеним певачким друштвом, под управом г. Душана Котура. Очи браће наше из краљевине Србије са пијететом погледаху на присутнога у патријарашком столу св. патријарха *Георгија*. По свршеној литургији са страхопоштовањем приступаху браћа Београђани Његовој Светости да приме нафору и целивају свету десницу српскога Патријарха, а за тим учинише шпалир од црквених врата до власка у двор, те бурним усклицима Живео дочекаше Његову Светост на излазу из цркве и испратише Га до у сами двор. Председник, потпредседник са још двојицом чланова Касине били су примљени од Његове Светости, да у име свију својих сапутника учине Његовој Светости поклонство и целивају свету десницу. Браћа Београђани су разгледали капелу дворску и све остале знаменитости у двору, за тим Богословију, Гимназију и Читаоницу, те заједнички ручали у једној овдашњој гостиони. После подне су се поклонили гробу Бранковом и положили на њ диван венац од природнога цвећа, а у вече 8 сахати, кренуше се својом лађом пут Београда, испраћени свирком и пуцањем прангија, те песмом и френетичким клицањем и братском љубављу многобројног грађанства Карловачког. Лађа Београдских путника беше дивно декорисана а ири поласку осветљења небројним електричним разнобојним светиљкама.

Истога дана био је на Стражилову око гроба Бранкова многобројан Србин и Српкиња из разних крајева, да учине помен и да се поклоне гробу Песникову.

(Почасни доктор ~~филозофије~~) Honoris causa — јуче, 25, маја приликом петогодишње прославе своје Пољски универзитет у Кракову прогласио је г. Радована Кошутића, лектора словенских језика и књижевности на Великој Школи, за свога почаснога доктора философије. Осим других радова г. Кошутић написао је и *Грамматику пољскога језика*, коју стручна критика Пољска убраја у једно од најбољих дела те врсте.

(Катедра за немачки језик и књижевност на Великој Школи.) Расписан је стечај за попуњење упражњене катедре за *немачки језик и књижевност* на Великој Школи. Сви који желе компетовати за ову катедру треба да се са својим сведоцбама пријаве министарству просвете и црквених послова најдаље до краја месеца јуна ове године. У својим пријавама ваља да означе за коју се врсту наставника јављају, према чл. X закона о изменама и допунама у закону о устројству Велике Школе, од 22. октобра 1896. године.

(Оскудица у наставницима народних школа.)

У угарским основним школама осећа се велика оскудица у учитељима. По извештајима кр. угарског министарства просвете, у Угарској је потребно 300 учитеља па да се одрже оне школе које већ постоје, а министарство има само 90 учитељских кандидата.

(Црквене школе у Русији.) У Русији је готово целокупна основна настава поверена цркви и свештеним лицима, а врховни надзор на свима црквеним школама врши Синод преко обер-прокурора. Да би се видела раширеност ових школа, те и њихов утицај на ширење писмености у Русији и народно просвећивање у опште, приносимо неке статистичке податке о овим школама. 1. јануара 1898. године било је у Русији 38.475 црквених школа, и у њима је било 1,338.598 ученика. Од ових школа било их је 2.663, које нису биле сталне, већ су, према приликама и потреби премештане из места у место. У црквеним школама су наставници махом свештена лица (свештеници, ђакони и „псалмошчици“); тек у неким школама има међу наставницима и световних људи. Тако је у 1895. години у овим школама било од 12.812 наставника: 11.469 свештеника, 549 ђакона, 170 псалмошчика и 624 световњака. На издржавање црквених школа дају: држава, црква и поједина места, у којима су школе. Државна је помоћ знатна. До јуна 1895. године ова је помоћ износила 3,279.145 рубаља годишње, тада је повећана с 175.500 рубаља а у мају 1897. године увећана је још са 1,500.000 рубаља, те је тако помоћ министарства просвете овим школама износила у почетку 1898. године 4,954.645 рубаља годишње. Кад се овоме дода помоћ из добротворног фонда Св. Синода и министарства народне привреде, онда је укупна државна помоћ на ове школе износила у почетку 1898. године 5,612.487 рубаља. Од стране цркве издата је у 1897. години на ове школе такођер знатна сума; тако су цркве дале 588.344 рубље, манастири 118.991 рубљу, црквена братства 47.365 рубаља, разне црквене мисије 31.369 рубаља, парохијске управе 132.866 рубаља, разна духовна лица 110.354 рубље, и поклоњене плате наставника свештенога реда износе 230.905 рубаља. Сем тога у тој је години издато на ове школе: из губернијских прихода 348.505 рубаља, од градских општина 94.131 рубаља, од сеоских општина 1,151.481 рубаља, од разних добротвора 498.383 рубље, од капитала 90.459 и од других прилога 191.092 рубље. У овим школама уче сем православних и деца других вера. Тако је 1. јануара 1898. год. у њима било: 10.097 ученика, чији су родитељи расколници, 1326 ученика од ро-

дитеља секташа, 13.812 ученика римокатолика и протестаната и 2.460 ученика мојсијеваца и мухамеданаца.

Исказ добровољних прилога за оправку српске православне цркве у Локу, у епархији бачкој.

1. Будимпешта. По 200 круна: високо кр. уг. министарство просвете, свега 200 круна.
2. Нови Сад. По 100 круна: фонд епархије бачке; српска православна црквено-школска општина. — Скупио Ђорђе Велић парох а приложише: по 10 круна: Његово Високопреосвештенство Г. епископ бачки Митрофан Шевић, Милан Ђирић прота; по 4 круне: Ђорђе Велић парох, Стеван Ђурковић конзисторијални бележник; по 3 круне: Паја Георгијевић апотекар; по 2 круне: Вељко Миросављевић парох, Јован Вујин протопрезвитератски капелан, Милан Зурковић Милојевић парох станишићки, Георгије Николић јерођакон, Никанор Чобановић јерођакон, Александар Јорговић; по 1 круну: Никола Мидић сврш. богослов. — Скупио Жарко Обренов а приложише: по 25 круна: Централни кредитни завод; по 20 круна: српска задруга за међусобно помагање и штедњу; по 10 круна: Матица Српска, удова Алексеј Мајна, Јован Т. Чавић, удова Димовић, српска честичарска кредитна задруга, Дунђерски; по 8 круна: српска женска задруга; по 5 круна: Ђока Радосављевић, др. Илија Вучетић, др. Милан Давидовац, Уредништво „Заставе“, Уредништво „Браника“; по 4 круне: Арса Пајевић, Браћа М. Поповић, Хаџи Гавра Плавшић, др. М. Полит Десанчић, Сава Стојковић гостионичар, Ђорђе Ивковић, Пера Павловић, Милош Мијатовић, Мара Кондороши, Гавра Мијатовић; по 3 круне: Влада Крецулов, удова М. Д. Јовановић; по 2 круне: Мита Кода, Софија Адамовић, Арновљевић, Ј. Томић, Стојановић-Радовановић, др. Милан Ђирић, Ђ. Вукичевић, Романовић, Светозар Миловановић, Петар Матић, Васа Пушић, Ангелина Георгијевић, Ј. Д., Паја Ђурчић, Мита Јефтић, Ђока Обрадовић, Пера Ракић, Стеван Поповић Пеција, др. Павле Јанковић, Катица Новић, Милан Винокић, Јулка Радовановић, Алекса Вулко, др. Теодор Мандић, др. Т. Гавански, Сима Марковић, Јован Јерковић, Јован Мунћан, Марко П. Шилић, Ј. Матић, С. Љубиша, Тима Јерковић, Душан Тапавица, Јован Сремчевић, Ана Камбер; по 1 круну: Аркадије Варађанин, Коста Лера, М. Ђорђевић, др. А. Кода, др. Ђ. Дера, др. Ј. Велимировић,

Милан Т. Јовановић, Јован Јаснић, М. Ивошевић, Милош Жикић, Сава Стојковић економ, Младен Максиминовић, Петар Маркуш, Тоша Николић, Велимир Дракулић, Стеван Миловац, Софија Шилић, Филип Михајловић, Н. Н., Ленка удова Стојковић, Никола Продановић, Ђока Пушић, Браћа Мирилов, Н. Н., Могин, Б. Поповић, Ђока Сланкаменац, Тодор Савић, Дафина Димитријевић, Ј. Лугумерска, Софија Наудовић, Аца Поповић, Миливој Рунић, Д. Миљковић, К. Миловановић; по 60 филера: Васа Петровић, Гавра Иванчевић, Фемка Николић; по 50 филера: Јовановић; по 40 филера: Милан Ђирић касацин, М. Манојловић. — Свега 536 круна и 10 филера.

3. Суботица. По 10 круна: срп. прав. црквена општина, М. Радић рођ. Сарајлић, Јоца Т. Радић. — Свега 30 круна.

4. Турџа. По 60 круна: срп. прав. црквена општина. — Свега 60 круна.

5. Сентомаш. По 50 круна: срп. прав. црквена општина, заклада Васа пл. Николића. — Свега 100 круна.

6. Стари Сивац. По 20 круна: српска прав. црквена општина. — Свега 20 круна.

7. Вилово. По 20 круна: срп. прав. црквена општина. — Свега 20 круна.

8. Стари Стапар. По 40 круна: срп. прав. црквена општина. — Свега 40 круна.

9. Фелдварац. По 20 круна: срп. прав. црквена општина. — Скупио Ђорђе Гајчиновић а приложише: по 2 круне: Милош Стејић земљеделац, Васа Војновић и супруга Софија; по 1 круну: Sivovisza Márton кнез, Аца Продановић благајник, Јоца Војновић земљеделац, Б. Поповић, Мита Марков земљеделац; Стеван кнежевић земљеделац; по 80 филера: Милан Косовац; по 60 филера: Тоша Чавић земљеделац; по 40 филера: Неца Хариш кнез, Марко Белејац старији, Игњац Офнер, Јоца Чавић земљеделац, Мита Ердељан земљеделац, Лаза Хејанов, Ђорђе Гајчиновић; по 20 филера: Груја Војновић, Nanar István. — Свега 35 круна и 60 филера.

10. Б. Петрово Село. По 10 круна: срп. прав. црквена општина. — Свега 10 круна.

11. Гардиновци. По 40 круна: срп. прав. црквеној општина. — Свега 40 круна.

12. Каћ. По 100 круна: срп. прав. црквена општина. — Скупила политична општина а приложише: по 20 круна: политична општина; по 2 круне: Szaich Gyula jegyző, Василије Вуковић, парох; по 1 круну: Божидар Лавић учитељ, Јован Николић

учитељ; Панта Шовљански, Пера Ђосић, Бура Владисављевић, Michael Rosp Fleischhauermeister, Паја Стејин, Jakob Müller, Ђока Страјнић; по 80 филера: Максим Добановачки; по 40 филера: Мита Боришев, Leonhardt Jakob, Franz Renner, Љубица Парипов, Неца Дражић, Алимпије Богданов, Ема Недељковић, Васа Добановачки, Стеван Бугарчић, Сава Марић; по 20 филера: Ђока Путник ковац, Аврам Савин, Гавра Максић. — Свега 138 круна и 40 филера.

13. Кула. Поглавари политичне општине међу собом скупише прилоге у своти 12 круна 50 фил.

14. Стари Кер. По 4 круне: политична општина. — Свега 4 круне.

15. Риђица. Скупила политична општина а приложише: по 2 круне: Grosser Géza, Стеван Влајков учитељ; по 1 круну: Mihajlov György, Јован В. Пуин, Кузман П. Јанковић, Глиша Селаков, Јован Проданов старији, Мара Михајлов, Мирко Влајков, Иса Ивков, Никола Мирков, Младен Влајков; по 40 фил.: Георгије Човорак. Свега 14 круна 40 фил.

16. Обровац. Скупила политична општина а приложише: по 2 круне: Никола Теодоровић, Mallin Károly; по 50 филера: Младен Ђурошевић; по 40 филера: Мија Недељков, Миливој Јокин, Стеван Антић, Милица Кретић, Јован Теофанов; по 30 филера: Никола Радонић; по 20 филера: Fischer Nándor, Ђока Петровић, Јован Антић, Stocker Bálint, Јоца Стојшић, Младен Стојшић, Милош Стојанов, Милован Вукојев, Иса Гајић, Влада Јовин, Нића Коларов, Сава Попов, Милош Чоранов, Добрен Крстић, Јован Нићолчин, Стеван Данилов, Момчило Николић, Јован Кретић, Максим Вукојев, Андрија Темеринац, Рада Радивојков, Веселин Коледин, Максим Крстић, Петар Радивојков, Коста Јатић, Веља Љубојев, Младен Петровић, Рада Стефановић, Спиридон Јокин, Рада Песин, Ђока Николић, Панта Петровић, Веселин Петровић, Петар Думедаш, Славуј Думедаш, Младен Јовин, Милош Јатић, Лазар Антић; по 14 филера: Душан Рељин, Сима Рељин; по 10 филера: Милан Радивојков, Јованка Гаић, Ненад Недељков, Светозар Крстић, Стеван Петровић, Мита Кретић, Милош Јатић, Спаја Јовин, Љубишко Радованов, Рада Кретић, Милош Мишков. — Свега 16 круна 58 филера.

17. Баја. Скупио парох Милутин Григоријевић а приложише: по 2 круне: Милутин Григоријевић парох, Милан Јовановић трговац; по 1 круну: Сава Глибоњски учитељ. — Свега 5 круна.

18. Ђурђево. По 30 круна: срп. прав. црквена општина. — Свега 30 круна.

УНИВЕРЗИТЕТСКА БИБЛИОТЕКА

WWW.UNILIB.RS

19. **Стари Врбас.** Скупштина политична општина свега **8 круна.**

20. **Сегедин.** Чланови црквенога одбора срп. прав. црквене општине скупише међу собом свега **13 круна.**

21. **Лок.** Скупштина Жарко Обренов а приложише: по **16 круна:** Кузман и Софија Квајић, Јован и Софија Квајић, Игњат Мићин, Стеван Темеринац; по **8 круна:** Сагмајстер Јанаш; по **6 круна:** Сава Прекајац; по **4 круне:** Стеван Бовејац, Стеван Очуча; по **3 круне:** Новак Атанацков; по **2 круне:** Илија Васић, Паја Чурчић, Вуја Очуча, Андрија Маричић, Стевка Марић, Андрија Кваић, Сава Петровић, Каменко Чура, Димитрије Ковачевић парох гардиновачки, Рада Марковић из Гардиноваца, Наталија Суботић из Плочице, Миливој Степанов из Титела, Александар Мисубиновић парох из Плочице; по **1 круну:** Дамјан Радосављев, Коста Петровић, Рада Видић, Ђока Васић, Игњат Маричић, Максим Цветковић, Максим Васић, Данило Томић, Милац Крестић ђак из Титела, Душан Димитријевић из Плочице. — Исти скупљач у име добровољних прилога скупљених на вечерњој забави у Локу свега **19 круна.** — Свега **120 круна.**

22. **Стари Бечеј.** По **50 круна:** срп. прав. црквена општина. — Свега **50 круна.**

23. **Жабал.** По **26 круна:** Марко Узелац и жена му Ката земљеделци приликом епископске посете у њихову дому. — Свега **26 круна.**

24. **Чуруг.** По **100 круна:** срп. прав. црквена општина. — Свега **100 круна.**

25. **Мошорин.** По **40 круна:** политична општина. — Свега **40 круна.**

26. **Мохол.** По **20 круна;** срп. прав. црквена општина. — Свега **20 круна.**

27. **Сента.** По **10 круна:** срп. прав. црквена општина. — Свега **10 круна.**

Укупно до сад скупљено **1699 кр. 58 фил.**
У Новом Саду, 25 Маја (7 Јуна) 1900.

Управа епархије бачке.

Јавна благодарност.

Дана 11. маја т. г. даровано је ово светој задужбини храма свете и преподобне мајке Параскеве два дара и то: гђа Марија Ичко из Добановаца једну врло лепу од финог штофа *завесу* на двери, за своју успомену и њезине цијеле фамилије; исто тако даровала је гђа Катарина Ђурић удата Пачета из Мостара један и врло леп простирач на налоњу од црвеног плиша.

Братство ове свете обитељи изјављује овим своју највећу благодарност и желе дароватељкама сваку срећу и Божји благослов.

У Манастиру Фенеку 11 маја 1900.

Братство Манастира Фенека.

Књижевне вести.

БРАНКОВО КОЛО

ЗА

ЗАБАВУ, ПОУКУ И КЊИЖЕВНОСТ

ВЛАСНИК И УРЕДНИК

ПАЈА МАРКОВИЋ АДАМОВ

VI. год.	У Срем. Карловцима	бр. 19.
----------	--------------------	---------

САДРЖАЈ:

Алекса Шантић: Горштак. (Песма) — Пера С. Талетов. Први удар: — Свет. Ђоровић: Мркоњић. (Новела) 7. — А Марлински (А. А. Бестужев): Амалат-Бек. 4. — Љуб. Јовановић: О Босни с почетка VII. до средине XII. века. (Из расправе „Историјска судбина Босне и Херцеговине). (Крај). — Ст. Поповић: Пропаст света. — Ковчежић: Позориште и уметност. — Пролетни и друштвени гласник.

ЗВАНИЧНИ ОГЛАСИ.

Ad бр. К. 408/313. ex 1900.

53 1—3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију V. разреда у Попинцима. Компетенти нека своје прописно инструјирани молбенице до конца месеца јуна по ст. о. г. надлежним путем овој конзисторији поднесу.

Из седнице архијидејезалне конзисторије, држане у Карловцима 25. маја (7. јуна) 1900.

Георгије с. р.
Патријарх.

Ad бр. К. 304, 322, 337, 432, 483/269 ex 1900. 52 1—3

СТЕЧАЈ.

На упражњену парохију IV. разреда у Негославци-Оролићу. Прописно инструјисане молбенице имају се до конца месеца јуна о. г. по стар. надлежним путем конзисторији поднети.

Из седнице архијидејезалне конзисторије, држане у Карловцима 25. маја (7. јуна) 1900.

Георгије с. р.
Патријарх.

Ad бр. К. 453/312 ex 1900,

51 1—3

СТЕЧАЈ

На упражњену парохију I. разреда у Буђановцима. Компетенти имају своје прописно ин-струјирани молбенице овој конзисторији до конца месеца јуна о. г. по ст. надлежним путем поднети.

Из седнице архијидејезалне конзисторије, држане у Карловцима 25. маја (7. јуна) 1900.

Георгије с. р.

Патријарх.

Бр. ЕК. 47. ex 1900

43 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на парохију III. разреда у Дољанима, протопрезвитерата вилџког.

Рок је компетовању до 7. (20.) јунија 1900.

Из сједнице Епархијске Конзисторије, држане у Плашком, 27. априла 1900.

Михаил

епископ.

СТЕЧАЈ.

48 1—6

На основу одобрења Сл. епарх. шк. Одбора Бачког од 29. марта (11. априла) 1900. бр. Е. III. О. 128/зап. ex 1900. расписује се стечај на упражњено учитељско место на срп. вероисповедној осн. школи у Дероња. Плата је 600 круна на годину, 6 катастрални јутара земље, на коју је учитељ дужан државну порезу и еквивалент плаћати, даље слободан врло леп стан с баштом и 2 хвата дрва.

Дужности учитеља прописане су шк. Уредбом од 1872. год. — Осим тога изабрани ће учитељ дужан бити у цркви за левом певницом појати и децу цркв. појању обучавати.

Рок стечају траје до св. Илије о. г. када ће се и избор обавити. Молбенице се имају на потписани одбор упутити. —

Из седнице шк. одбора држане 28. маја 1900. у Дероња.

Школски одбор.

СТЕЧАЈ.

49 1—3

На салашкој школи у Ади остало је упражњено учитељско место, на које се овим расписује стечај.

Са овим местом скопчана је ова плата:

- 1.) У готовом новцу 600 К. — пот.
- 2.) На огрев 100 К. — пот.

3.) Оправку полупаних прозора 5 К. — пот.

4.) 3 ланца ораће земље, на коју општина порез плаћа, а за коју учитељ свагда може добити 200 К. — пот.

5.) Пошто нешто фали од три ланца — то учитељ добија у име отштете 29 К. 20 пот.

6.) У школској згради удобан стан и башту. Плату добија у месечним оброцима у напред из општинске благајне.

Дужности су „Уредбом“ прописане.

Компетовати могу само оспособљени учитељи.

Рок стечају св. Илија о. г.

Из седнице школ. Одбора држане у Ади 27-ог маја 1900 г.

Ђура Акшамовић Шандор Стричевић

перовођа.

председник шк. одбора.

ОГЛАС ДРАЖБЕ. 50 1—1

На основу закључка месне цркв. скупштине од 25. марта (7. априла) Бр. 44. ex 1900., а услед одобрења Сл. Епарх. Админ. Одбора бачког од 15. (28.) маја Бр. АО. 1094/403 овим се расписује јавна усмена дражба на мањак ради кречења св. храма, св. Савског дома и оправке и кречење портанске оградe, која ће се дана 11. (24.) јуна о. г. у 3 сата после подне у св. Савском дому одржати.

Поједине радње су овако процењене:

I. Кречење торња масном бојом, а сва црква споља белом бојом као и све потребне зидарске оправке на њој споља 1520 кр.

II. Кречење споља и изнутра св. Савског дома и све потребне зидарске оправке на истом 260 кр.

III. Лимарски посао на св. Савском дому 72 кр.

IV. Оправка и кречење портанске оградe 51 кр.

Укупно 1903 кр.

Сваки дражбодатељ пре започете дражде дужан је положити 10% јамчевине.

Прорачун и сви даљи услови могу се сваки дан од 10—12 сати пре подне у св. Савском дому разгледати.

Општина задржава себи право, поверења према дражбодатељима.

У Мољу 31. маја (13. јуна) 1900.

Лазар Николајевић Јоца Ковачић

цркв. перовођа

председник

СТЕЧАЈ. 45 3—3

Смрћу учитеља Тоше Ракића упражњено је учитељско место на шесторазредној основној мушкој школи у Ст. Паланци (Ó Palánka. В. В. megye).

Са истим местом склопана је ова плата:

- 1.) У готовини 800 круна
- 2.) У име станарине 160 „
- 3.) У име пофторне школе кад
буде нареду 80 „
- 4.) У име свога огрева 40 „
- 5.) 9 ⁵⁷²/₁₆₀₀ □° прве класе ораће земље у једном
комаду.
- 6.) 5643 □° прве класе ораће пашњачке земље.
- 7.) Једну башчу ван села.
- 8.) Од укупа — где буде позван — парадног
4 круне, а од обичног 2 круне.

Осим те плате уживаће у своје време и петогодишње доплатке.

На сву земљу плаћа учитељ државну порезу, еквивалент и друмарицу.

Дужности су шк. уредбом од 1872. г. прописане, а осим тога дужан је учитељ у цркви за једном певницом бесплатно појати и децу појању обучавати.

Изабрани ће учитељ држати наставу у оним разредима, које му м. шк. одбор према потреби додељивао буде.

Приметити је, да је горња учитељска земља за прошлу економску годину издата под закуп за своту од 624 круне.

Рок је стечају Петров-дан ове 1900. год.

Из седнице м. шк. одбора српских основних вероисповедних школа ст. паланачких, која је држана 12. (25.) маја 1900 г. у Ст. Паланци.

Константин Јанковић Сава Поповић
перовођа преде. шк. одбора.

С. О. 3642. ex 1900. 47 2—3

СТЕЧАЈ.

Ради понуђења једног упражњеног писарског места код овомитрополијских највиших звања са годишњом платом од 1200 круна и станарином од 200 круна овим се расписује стечај.

„Српски Сион“ излази сваке недеље на целом тађаку. Цена му је: За Аустро-Угарску, Босну и Херцеговину на годину 8 круна, на по године 4 круне, а на четврт године 2 круне. За стране земље: на годину 10 круна. Из Србије прима претплату књижара В. Валожића у Београду. Поједини бројеви 20 филира.

Претплата, огласи, стечајеви и рекламације шаљу се Администрацији а остали рукописи уредништву „Српског Сиона“ у Карловце. За огласе, објаве и стечајеве плаћа се 12 филира од једног реда ситних слова, а за жиг сваки пут по 60 филира. — Неплаћена писма се не примају, — Рукописи се враћају.

Штампа: Српске Манастирске Штампарије у Ср. Карловцима. — 288.

Срби православне вере, који желе получити ово писарско место, ваља своје сходно инструкисане и својеручно написане молбенице председништву срп. прав. нар. цркв. саборског одбора да поднесу најдаље до 12. (25.) јуна 1900. године укључно.

Наглашује се, да се захтева, да дотично лице има са свим читак и леп рукописе, уз то да је потпуно способно да тачно преписује српске, мађарске и немачке саставе. Уз молбу се услед тога има привити и по петнаест реди рукописа на сваком од горњих језика увида и оцене ради.

У Карловцима 23. маја (5. јуна) 1900. год.

Председништво

срп. прав. нар. цркв. саборског одбора.

Бр. ЕК. 50. ex 1900.

44 3—3

СТЕЧАЈ.

Расписује се стечај на парохију I. разреда, у Двору, протопрезвитерата костајничког.

Рок комитовању траје до 7. (20.) јунија 1900. Из сједнице Епархијске Конзисторије, држане у Пашком, 27. априла 1900.

Михаил
епископ.

Ad K 288, 304, 329, 341. ex 1900.

46 2—3

СТЕЧАЈ.

Ради сталног понуђења упражњених парохијских места: у Модошу IV. плаћеног разреда, у Нађали и Чоки VI. плаћеног разреда, као и ради понуђења упражњеног места протопресвитератског капелана у Вел. Бечкереку с 400 фор. годишње плате и 150 фор. годишњег полусесионалног еквивалента расписује се овим стечај с пријавним роком до 19 јуна (2. јула) 1900. године путем односних предпостављених власти.

Из седнице епарх. конзисторије држане у Темишвару 23. маја (5. јуна). 1900. године.

Потпредседник:

Исак Дошен
Архимандрит.